

„Wyprostowani, nieugięci... Natan Rapoport i Pomnik Bohaterów Getta w Warszawie”

18.04.2019 - 30.10.2019

Natan Rapoport ukończył studia w 1936 r. na warszawskiej ASP. W tym samym roku otrzymał główną nagrodę główną w ogólnopolskim konkursie „Sport w sztuce” za „Tenisistkę”. Drugą wojnę światową przeżył w ZSRR, m.in. w nowosybirskim łagrze. Pomnik Bohaterów Getta jego projektu został odsłonięty 19 kwietnia 1948 r. Osiadł na stałe w Nowym Jorku w 1959 r. Do najbardziej znanych prac artysty należą: pomnik Mordechaja Anielewicza (1951) w kibucu Jad Mordechai, Zwój ognia (1971) w Lesie Męczenników koło Jerozolimy, pomnik Sześciu Milionów Ofiar Nazizmu (1964) w Filadelfii, Korczak’s Last Walk na fasadzie synagogi przy Park Avenue w Nowym Jorku i Liberation Monument w Liberty Park w New Jersey (1985), upamiętniający Holokaust i wyzwalenie niemieckich obozów koncentracyjnych. Wystawa, zorganizowana przy współpracy z Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Żydów w Polsce, została otwarta w 76. rocznicę wybuchu Powstania w Getcie Warszawskim.

Wyprostowani, nieugięci...

Natan Rapoport i Pomnik Bohaterów Getta w Warszawie

18 IV – 21 VIII 2019

Muzeum Getta Warszawskiego w Warszawie

AUTORZY WYSTAWY

Komisarz:
Magdalena Tarnowska

Projekt plastyczny:
Michał Kleczkowski

Współpraca:
Magdalena Piecyk
Magdalena Zielińska
Konrad Zieliński
Anna Kilian

Realizacja wystawy:
Studio Expo S.J.
T + 48 22 722 96 50
www.studioexpo.pl
studio@studioexpo.pl

Wystawa powstała we współpracy
z Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym
Żydów w Polsce

Muzeum Getta Warszawskiego
ul. Żelna 39 | 00-108 Warszawa
T + 48 22 419 92 50
www.1943.pl | muzeum@1943.pl

Bohaterom getta

Wybrańcy narodu synowie tej ziemi
Nie będę Was płakał, jak prorok Jeremi.
(...)

Poszukam oddechu Waszego i ciepła
tej krwi, co na ceglach rumowisk zakrzepła,
i niwę wolności zrosiła obficie...

O bracia – na wieki zastygli w granicie –
Znów znicze u zbiegu dwu ulic zapłonę,
jak w ową noc grozy, od pożóg czerwona,
(...)

a palec historii wypisze zew sławy
na płytach kamiennych i murach Warszawy:
niech z siewu waszej krwi wykwiata
narodu siła niespożyta.
niech się spłomieni z waszych kości
zarzewie buntu – kwiat wolności!

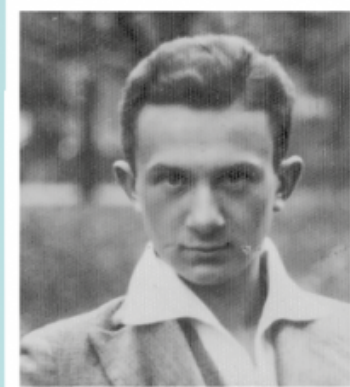
Horacy Saffron, 1948

(Naftall, Nathan) Rapoport **port)**

zł 1911 – 4 czerwiec 1987

**n w skali monumentalnej. Z Warszawy
jego Jorku poprzez ZSRR, Paryż i Izrael
Rapoport upamiętniał bohaterów
h siły i determinacji**

Rapoport urodził się w Warszawie
sie robotniczej, jako syn Jakuba i Chaji.
uchu II wojny światowej mieszkał w stolicy
Bonifraterskiej i Muranowskiej. Ukończył 6
nazajnych. W latach 1927 – 1930 kształcił się w tamtejszej Miejskiej Szkole Sztuk Zdobniczych
twa, w klasie rzeźbiarsko – sztukatorskiej.
do 1936 roku studiował na Wydziale Rzeźby w Akademii Sztuk Pięknych w pracowni znanego
Tadeusza Breyera. Z braku możliwości opłacania czesnego studiował jako wolny słuchacz.
rzeźby były regularnie nagradzane na wystawach prac studenckich. Zadebiutował jeszcze
s studiów na przełomie 1933 i 1934 r. na Wystawie „Grupy Młodych” zorganizowanej przez
kie Towarzystwo Krzewienia Sztuk Pięknych. Recenzent pokazu, Michał Weinzieher, już wówczas
talent młodego rzeźbiarza: „Forma rzeźb (...) jest szeroko, syntetycznie ujęta, posiadająca

rzut i gest szlachetny”. W późniejszych latach wystawiał kilkakrotnie w Instytucie Propagandy Sztuki w Warszawie.

W tamtym czasie do ulubionych tematów Rapoportu należały portret i sport – powstały wówczas *Taternik*, *Taterniczka*, *Wioślarze* i najbardziej znana *Tenisistka*, za którą otrzymał w 1936 r. główną nagrodę w ogólnopolskim konkursie „Sport w sztuce”, rozpisany na z okazji wystawy polskiej podczas Olimpiady w Berlinie. Artysta sprzeciwił się rasistowskiej i antyżydowskiej polityce III Rzeszy (tzw. Ustawy Norymberskie ogłoszone 15 września 1935 r.) i odmówił udziału w ekspozycji i zwrócił nagrodę. Uzyskawszy stypendium Akademii w październiku 1935 r. na studia do Francji i Włoch, gdzie spędził z przerwami 3 lata. W 1937 r. zawarł małżeństwo z Simą. Do Warszawy wrócił w czerwcu 1939 r. Wybuch II wojny światowej zastał go w stolicy. Uciekając przed Niemcami znalazł się w sowieckiej strefie okupacyjnej. Podobnie jak wielu artystów z Polski, na zlecenie władz sowieckich tworzył przodowników pracy i bohaterów ZSRR. Przebywał w Białymstoku, następnie w białoruskim Mińsku – gdzie w 1941 r. urodziła się jego córka Nina – i tak jak wielu polskich uciekinierów i mieszkańców województw wschodnich w kazachskiej Alma-Atie. Wraz z żoną zostali zmuszeni do obozu pracy do Nowosybirska. Zwolniony po kilku miesiącach, osiadł w Moskwie. Uzyskawszy status artysty państwowego wystawiał w Galerii Trietiańskiej. Rapoport wrócił do Warszawy w połowie 1946 r. i włączył się w organizację środowiska artystycznego. Był jednym z najbliższych współpracowników Józefa Sandla – założyciela i prezesa Żydowskiego Towarzystwa Krzewienia Sztuk Pięknych (1947-1949). W 1947 r. otrzymał zlecenie od Centralnego Komitetu Żydów Polskich na wykonanie Pomnika Bohaterów Getta Warszawskiego.

Nathan Rapoport with his wife Sima in the Warsaw atelier, 1937

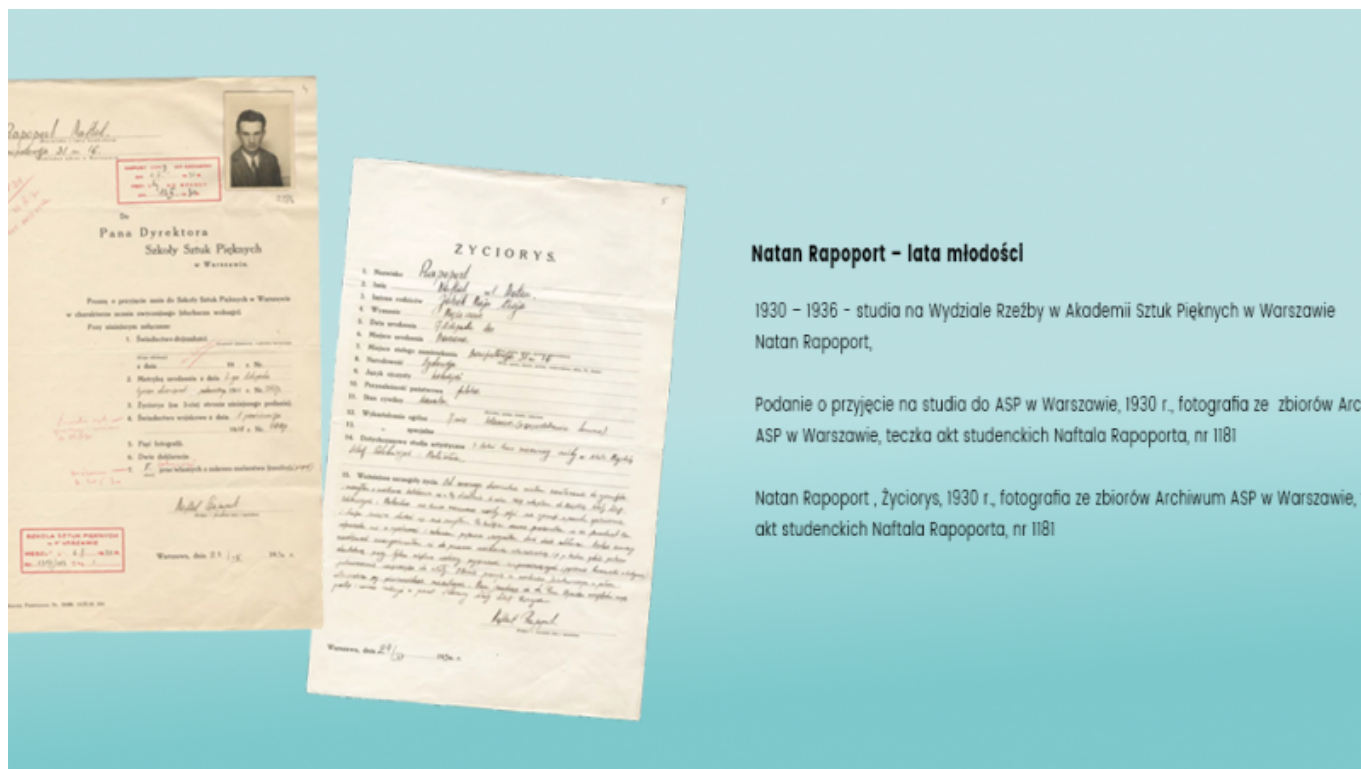
Wyjechał w tym celu do Paryża. Pomnik powstał we współpracy z architektem Leonem Suzinem. Po jego odsłonięciu 19 kwietnia 1948 r. wrócił do Paryża. W 1949 r. osiedlił się w Izraelu i tworzył w kibucach: *Jad Mordechaj*, *Negba* oraz w *Ramat Gan*. W 1959 r. podjął decyzję o wyjeździe do USA, gdzie w Nowym Jorku osiadł na stałe. Sześć lat później otrzymał obywatelstwo amerykańskie.

Po II wojnie światowej artysta poświęcił się tworzeniu monumentów upamiętniających Żydów.

Do najbardziej znanych należą: pomnik *Mordechaja Anielewicza* (1951) w kibucu *Jad Mordechaj*, *Zwój ognia* (1971) w Lesie Męczenników koło Jerozolimy, pomnik *Sześciu Milionów Ofiar* (1964) w Filadelfii, Ostatni marsz *Korczaka* na fasadzie synagogi przy *Park Avenue* w Nowym Jorku. Stworzył również *Liberation Monument* w *Liberty Park* w *New Jersey* (poświęcony wyzwoleniu niemieckiego obozu koncentracyjnego w *Auschwitz*). Rzeźbił także portrety znanych osobistości, m.in. pianisty *Artura Rubinsteina* oraz symboliczne kompozycje figuralne.

Rapoport brał udział w licznych wystawach zbiorowych. Jego najważniejsze wystawy indywidualne zostały zorganizowane w Muzeum Żydowskim w Nowym Jorku w 1959 roku i w *Trenton State Museum* w *New Jersey* w 1983 roku.

Zmarł w Nowym Jorku.

Natan Rapoport – lata młodości

1930 – 1936 – studia na Wydziale Rzeźby w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie
Natan Rapoport,

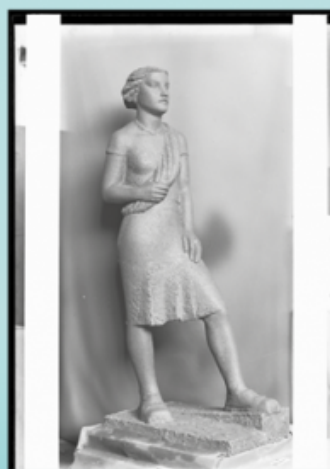
Podanie o przyjęcie na studia do ASP w Warszawie, 1930 r., fotografia ze zbiorów Archiwum ASP w Warszawie, teczka akt studenckich Naftala Rapoport, nr 1181

Natan Rapoport, Życiorys, 1930 r., fotografia ze zbiorów Archiwum ASP w Warszawie, teczka akt studenckich Naftala Rapoport, nr 1181

Wielkim sukcesem młodego rzeźbiarza było zwycięstwo i nagroda za rzeźbę *Tenisistka* (znana) podczas wystawy Sport w Sztuce (maj – maj 1936 r.), zorganizowanej przez Propagandę Sztuki w Warszawie. Wystawa była jednocześnie konkursem, w którym wystawione prace do udziału w międzynarodowym konkursie o tym samym nazwiskiem się odbyć podczas Olimpiady w 1936 r. Rapoport przeciwstawiając się polityce III Rzeszy, wycofał swoją rzeźbę i zwrócił nagrodę. Wskazywał do Zarządu IPS stwierdził: „takich a nie innych stosunków panujących w Niemczech, nie mogę w żaden sposób pogodzić się z wzięciem udziału, a tym samym udziałem w tej imprezie. (...) Wzięcie tej pracy odczułbym bardzo niechętnie.”

Natan Rapoport, *Portret dziewczyny*, 1931 – 1935, fotografia ze zbiorów Muzeum ASP w Warszawie, nr inwentarza ns_0424

Natan Rapoport, *Postać dziewczyny*, 1931 – 1935, fotografia ze zbiorów Muzeum ASP w Warszawie, nr inwentarza ns_0474

Natan Rapoport, *Dziewczyna z książką*, 1931 – 1935, fotografia ze zbiorów Muzeum ASP w Warszawie, nr inwentarza ns_0464

Wystawa Sport w sztuce w Instytucie Propagandy Sztuki w Warszawie

Jury konkursowe, od lewej: wiceprezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego Jerzy Grabowski, rzeźbiarz Józef Starzyński, radca w Wydziale Sztuki Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Józef Sienkiewicz, malarz Michał Boruciński, rzeźbiarz Franciszek Strynkiewicz, malarz Wacław Wąsowicz, architekt Stanisław Rogoyski, malarz Zygmunt Kamiński, malarz Henryk Stażewski, rzeźbiarz Henryk Kuna, fot. NAC, Sygnatura: I-K-6197-

Artysty w Ramat Gan

Dom Natana Rapoporta w Ramat Gan, Izrael

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blich_atNatan_Rapoport_House.JPG

Pracownia Natana Rapoporta w jego domu w Ramat Gan, Izrael

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Natan_Rapoport_House.JPG

Artysty w Ramat Gan

Dom Natana Rapoport w jego domu w Ramat Gan, Izrael
commons.wikimedia.org/wiki/File:Natan_Rapoport_House5.JPG

Dom Natana Rapoport w Ramat Gan, Izrael https://commons.m.wikimedia.org/wiki/File:Rapoport_051.JPG

szawy do Nowego Jorku poprzez ZSRR, Paryż i Izrael – Natan Rapoport upamiętniał bohaterów pełnych siły i determinacji

entalne pomniki jego autorstwa można znaleźć niemal na całym świecie...

Mordechaja Anielewicza, 1951 w kibucu Jad Mordechaj, Izrael
[n.wikipedia.org/wiki/Yad_Mordechai#/media/File:Yad-Mordechai-Anilevich-memorial-1.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Yad_Mordechai#/media/File:Yad-Mordechai-Anilevich-memorial-1.jpg)

Monument to the Six Million Jewish Martyrs, 1964 Filadelfia, USA
http://philart.net/artist/Nathan_Rapoport/189.html

szawy do Nowego Jorku poprzez ZSRR, Paryż i Izrael – Natan Rapoport upamiętniał bohaterów pełnych siły i determinacji

in Monument , 1985 w Liberty Park w New Jersey, USA

www.theepochtimes.com/assets/uploads/2016/10/26/7238092698_7536472448_ob-700x420.jpg -

„Wyprostowani, nieugięci... Natan Rapoport i Pomnik Bohaterów Getta w Warszawie ”

Data
wydarzenia: 2019-04-18

Data
wydruku: 2020-04-17 16:58

Źródło: <https://1943.mobilems.pl/wystawy/wyprostowani-nieugięci-natan-rapoport-i-pomnik-bohaterow-getta-w-warszawie/>